

Pravidlá EÚ v oblasti štátnej pomoci

- ❑ Služby vo všeobecnom hospodárskom záujme
- ❑ Notifikácia, skupinové výnimky

Stanislava Krajčírová
Odbor štátnej pomoci
statnapomoc@antimon.gov.sk

Výsledok posúdenia konkrétneho opatrenia:

Opatrenie nepredstavuje pomoc

- *podpora nehospodárskej činnosti*
- *podpora hospodárskej činnosti, ale nesplnené všetky kritériá testu štátnej pomoci (napr. absentuje vplyv na vnútorný obchod EÚ)*
- *splnené kritériá podľa rozsudku Altmark (služby vo všeobecnom hospodárskom záujme)*

Opatrenie predstavuje pomoc

a) minimálna pomoc

b) štátna pomoc

- *skupinová výnimka*
- *prednotifikácia/notifikácia*

Pravidlá EÚ v oblasti štátnej pomoci

Služby vo všeobecnom
hospodárskom záujme - SVHZ

- ❑ **Služby vo všeobecnom hospodárskom záujme (SVHZ) – základné znaky:**
 1. služby vychádzajú z verejného záujmu
 2. služby sú adresované verejnosti
 3. trh nie je schopný zabezpečiť službu pri dodržaní nárokov na uspokojenie verejného záujmu (cena, kvalita, kontinuita, dostupnosť)

- ❑ **SVHZ sú hospodárske činnosti, ktorých výsledkom je všeobecný verejný prospech a ktoré by sa na trhu nevyskytovali bez verejnej intervencie (alebo by boli poskytnuté za iných podmienok, pokiaľ ide o kvalitu, bezpečnosť, dostupnosť, rovnaký prístup alebo všeobecný prístup).**

- ❑ **Závazok služby vo verejnom záujme poskytovateľovi vzniká prostredníctvom poverenia** a na základe kritéria všeobecného záujmu, čím sa zabezpečí, aby sa služba poskytovala za podmienok, ktoré jej umožňujú plniť jej poslanie.

- ❑ Rozsah a organizácia SVHZ sa značne líšia v jednotlivých členských štátoch v závislosti od histórie a kultúry verejnej intervencie v každom členskom štáte, členské štáty majú preto voľnosť pri vymedzovaní SVHZ - za vymedzenie toho, či konkrétna služba má charakter všeobecného záujmu, sú zodpovedné verejné orgány členských štátov.
- ❑ Európska komisia – kontrola zjavne nesprávneho posúdenia.
- ❑ Príklady činností, ktoré môžu byť považované za SVHZ:
 - *zdravotná starostlivosť,*
 - *sociálne služby,*
 - *sociálne bývanie,*
 - *starostlivosť o zraniteľné skupiny,*
 - *vybrané činnosti v oblasti ochrany životného prostredia (napr. v oblasti diverzifikácie).*

Služby vo všeobecnom hospodárskom záujme

Súdny dvor vo svojom rozsudku vo veci **Altmark**: kompenzácia služby vo verejnom záujme **nepredstavuje štátnu pomoc** v zmysle článku 107 Zmluvy o fungovaní EÚ za predpokladu splnenia štyroch súhrnných kritérií:

1. príjemca musí skutočne plniť záväzky služby vo verejnom záujme a záväzky musia byť jasne definované
2. parametre, na základe ktorých sa náhrada vypočítava, musia byť vopred stanovené objektívnym a transparentným spôsobom
3. náhrada nesmie presiahnuť sumu potrebnú na pokrytie všetkých alebo časti nákladov vzniknutých pri plnení záväzkov služby vo verejnom záujme pri zohľadnení relevantných príjmov a primeraného zisku
4. ak podnik, ktorý má plniť záväzky služby vo verejnom záujme, nebol v konkrétnom prípade vybraný v súlade s postupom verejného obstarávania, ktorý by umožnil výber uchádzača schopného poskytovať tieto služby verejnosti za najnižšiu cenu, výška potrebnej náhrady sa musí stanoviť na základe analýzy nákladov, ktoré by vznikli bežnému podniku, dobre riadenému a primerane vybavenému príslušnými prostriedkami.

Ak uvedené kritériá splnené nie sú, náhrada za SVHZ podlieha pravidlám v oblasti štátnej pomoci.

Služby vo všeobecnom hospodárskom záujme – právna úprava

- ❑ **Oznámenie Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci Európskej únie na náhrady za služby všeobecného hospodárskeho záujmu (2012/C 8/02)**

základné pojmy z oblasti štátnej pomoci, ktoré sa týkajú SVHZ, napr. pojmy pomoc, SVHZ, hospodárska činnosť, vzťah medzi verejným obstarávaním a pravidlami štátnej pomoci.

- ❑ **Rozhodnutie Komisie z 20. decembra 2011 o uplatňovaní článku 106 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na štátnu pomoc vo forme náhrady za službu vo verejnom záujme udeľovanej niektorým podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu (2012/21/EÚ)**

podmienky, pri splnení ktorých nie je potrebné štátnu pomoc vo forme náhrady za SVHZ notifikovať Európskej komisii.

- ❑ **Rámec Európskej únie pre štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme (2011) (2012/C 8/03)**

pravidlá na posudzovanie náhrady za SVHZ, ktorá predstavuje štátnu pomoc a nie je rozhodnutím oslobodená od notifikácie. Tieto prípady sa musia notifikovať Komisii a môžu byť vyhlásené za zlučiteľné, ak spĺňajú kritériá rámca.

- ❑ **Nariadenie Komisie (EÚ) č. 360/2012 z 25. apríla 2012 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis v prospech podnikov poskytujúcich služby všeobecného hospodárskeho záujmu**

náhrada za SVHZ nepresahujúca 500 000 EUR za akékoľvek obdobie troch fiškálnych rokov.

Pravidlá EÚ v oblasti štátnej pomoci

Notifikácia, Skupinové výnimky

Procedurálne pravidlá:

- ❑ **Nariadenie Rady (EÚ) 2015/1589 z 13. júla 2015 stanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (kodifikované znenie)**
- ❑ **Nariadenie Komisie (ES) č. 794/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (EÚ) 2015/1589 stanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie**

Nariadenie Komisie (EÚ) 2015/2282 z 27. novembra 2015, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 794/2004, pokiaľ ide o oznamovacie a informačné formuláre

**Plánované opatrenie pomoci musí byť predložené Európskej komisii
(notifikované) pred jej poskytnutím.**

❑ Procedurálny postup

- príprava opatrenia pomoci (právny základ príslušné usmernenia, notifikačný formulár – všeobecná časť, osobitná časť),
- predloženie opatrenia pomoci Európskej komisii (prostredníctvom koordinátora pomoci, systém SANI2),
- možnosť využitia prednotifikácie,
- povinnosť zachovať existujúci stav (standstill clause),
- posudzovanie opatrenia Európskou komisiou (lehoty, žiadosť o dodatočné informácie, formálne vyšetrovacie konanie),
- rozhodnutie Európskej komisie.

❑ Zmena existujúcej pomoci

- formulár pre zjednodušené oznamovanie (zmena rozpočtu presahujúca 20 % pôvodnej sumy, zmena trvania schémy najviac o šesť rokov, sprísnenie kritérií pre uplatňovanie schválenej schémy pomoci, zníženie intenzity pomoci alebo zníženie oprávnených výdavkov)
- nová notifikácia.

Ex – ante posúdenie štátnej pomoci

Výnimky z notifikačnej povinnosti:

Opatrenie nepredstavuje štátnu pomoc

- Žiadateľ nepredstavuje podnik - ne hospodárska činnosť
- Nespĺňa kritériá článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ
- Spĺňa kritériá podľa rozsudku Altmark (služby vo všeobecnom hospodárskom záujme)

Skupinová výnimka z notifikačnej povinnosti

- nariadenie Komisie č. 651/2014
- nariadenie Komisie č. 702/2014 - poľnohospodárstvo
- nariadenie Komisie č. 1388/2014 – rybolov, akvakultúra

Rozhodnutie Komisie 2012/21/EÚ služby vo všeobecnom hospodárskom záujme

Nariadenie Komisie č. 1370/2007 – doprava, výkony vo verejnom záujme

Minimálna pomoc

Individuálna pomoc podľa schémy

Skupinová výnimka – nariadenie Komisie č. 651/2014

- ❑ **Nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 z 17.6.2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy - GBER**
 - prijaté dňa 21.5.2014 , zverejnené v Úradnom vestníku EÚ 26.6.2014
 - nadobudlo účinnosť 1. júla 2014

- ❑ **Revízia nariadenia Komisie č. 651/2014 – nariadenie Komisie (EÚ) 2017/1084 zo 14. júna 2017, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 651/2014, pokiaľ ide o pomoc na prístavnú a letiskovú infraštruktúru, stropy vymedzujúce notifikačnú povinnosť pri pomoci na kultúru a zachovanie kultúrneho dedičstva a pri pomoci na športovú a multifunkčnú rekreačnú infraštruktúru, ako aj schémy regionálnej prevádzkovej pomoci pre najvzdialenejšie regióny, a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 702/2014 z hľadiska výpočtu oprávnených nákladov**
 - zverejnené v Úradnom vestníku EÚ 20.6.2017
 - nadobudlo účinnosť 10.7.2017
 - rozšírilo rozsah pôsobnosti nariadenia Komisie č. 651/2014 - výnimky z notifikačnej povinnosti pre letiská a prístavy
 - prinieslo zjednodušenie a úpravy aj v iných oblastiach v rámci nariadenia Komisie č. 651/2014

☐ Skupinové výnimky

- kategórie pomoci oslobodené od notifikačnej povinnosti na základe skutočnosti, že je možné vopred definovať podmienky zlučiteľnosti,
- aby mohlo byť opatrenie oslobodené od notifikačnej povinnosti, musí spĺňať všeobecné podmienky aj osobitné podmienky nariadenia GBER.

☐ Všeobecné podmienky (kapitola I nariadenia GBER):

- definícia vylúčených odvetví a činností,
- obmedzený priemerný ročný rozpočet schémy (150 mil. eur),
- princíp Deggendorf,
- podnik v ťažkostiach,
- definície pojmov (definícia MSP v prílohe I),
- stropy vymedzujúce notifikačnú povinnosť,
- transparentná pomoc,
- stimulačný účinok,
- intenzita pomoci a oprávnené náklady,
- kumulácia pomoci,
- uverejňovanie a informácie.

☐ Osobitné podmienky (kapitola III nariadenia GBER)

- Konkrétne podmienky, vymedzenie oprávnených nákladov, výška a intenzita pomoci v závislosti od konkrétneho účelu pomoci:
 - **regionálna pomoc** (napr. regionálna investičná pomoc),
 - **pomoc pre MSP vo forme investičnej pomoci a prevádzkovej pomoci a pomoc pre MSP na uľahčenie prístupu k financovaniu** (napr. investičná pomoc pre MSP, pomoc pre MSP na poradenské služby, pomoc na účasť MSP na veľtrhoch, pomoc vo forme rizikového financovania, pomoc pre začínajúce podniky),
 - **pomoc na výskum, vývoj a inovácie** (napr. pomoc na výskumné a vývojové projekty, investičná pomoc výskumným infraštruktúram, pomoc na inovácie pre MSP),
 - **pomoc na podporu vzdelávania,**
 - **pomoc na prijímanie do zamestnania a zamestnávanie znevýhodnených pracovníkov a pracovníkov so zdravotným postihnutím** (napr. pomoc vo forme mzdových dotácií),

- ***pomoc na ochranu životného prostredia*** (napr. investičná pomoc umožňujúca podnikom ísť nad rámec noriem Únie týkajúcich sa ochrany životného prostredia, investičná pomoc na opatrenia energetickej efektívnosti, investičná pomoc na projekty energetickej hospodárnosti budov, investičná pomoc na podporu energie z obnoviteľných zdrojov energie
- ***pomoc na náhradu škody spôsobenej určitými prírodnými katastrofami,***
- ***sociálna pomoc na dopravu obyvateľov vzdialených regiónov,***
- ***pomoc na širokopásmové infraštruktúry,***
- ***pomoc na kultúru a zachovanie kultúrneho dedičstva,***
- ***pomoc na športovú a multifunkčnú rekreačnú infraštruktúru,***
- ***pomoc na miestne infraštruktúry,***
- ***pomoc pre regionálne letiská,***
- ***pomoc pre prístavy.***

Skupinová výnimka – nariadenie Komisie č. 702/2014

- ❑ **Nariadenie Komisie (EÚ) č. 702/2014 z 25. júna 2014, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie – ABER**
 - zverejnené v Úradnom vestníku EÚ a účinné od 1.7.2014,
 - aby mohlo byť opatrenie oslobodené od notifikačnej povinnosti, musí spĺňať všeobecné podmienky aj osobitné podmienky nariadenia ABER.

- ❑ **Všeobecné podmienky (kapitola I nariadenia ABER):**
 - definícia povolených a vylúčených odvetví/činností,
 - obmedzený priemerný ročný rozpočet schémy (150 mil. eur),
 - princíp Deggendorf,
 - podnik v ťažkostiach (s výnimkami),
 - definície pojmov (definícia MSP v prílohe I),
 - stropy vymedzujúce notifikačnú povinnosť,
 - transparentná pomoc,
 - stimulačný účinok,
 - intenzita pomoci a oprávnené náklady,
 - kumulácia pomoci,
 - uverejňovanie a informácie.

☐ Osobitné podmienky (kapitola III nariadenia ABER):

- konkrétne podmienky, vymedzenie oprávnených nákladov, výška a intenzita pomoci v závislosti od konkrétneho účelu pomoci:
 - ***pomoc v prospech MSP pôsobiacich v poľnohospodárskej prvovýrobe, spracovaní a odbyte poľnohospodárskych výrobkov*** (napr. pomoc na investície týkajúce sa premiestnenia poľnohospodárskych budov, pomoc na začatie poľnohospodárskej činnosti mladých poľnohospodárov, pomoc na poradenské služby, pomoc na náhradu škôd spôsobených nepriaznivou poveternostnou udalosťou, ktorú možno prirovnať k prírodnej katastrofe, pomoc na nápravu škôd spôsobených chorobami zvierat alebo škodcami rastlín),
 - ***pomoc na investície v prospech ochrany kultúrneho a prírodného dedičstva nachádzajúceho sa v poľnohospodárskych podnikoch,***
 - ***pomoc na nápravu škôd spôsobených prírodnými katastrofami v odvetví poľnohospodárstva,***
 - ***pomoc na výskum a vývoj v odvetviach poľnohospodárstva a lesného hospodárstva,***

- ***pomoc v prospech odvetvia lesného hospodárstva*** (napr. pomoc na prevenciu a odstraňovanie lesných škôd spôsobených lesnými požiarmi, prírodnými katastrofami, nepriaznivými poveternostnými udalosťami, ktoré možno prirovnať k prírodnej katastrofe, inými nepriaznivými poveternostnými udalosťami, škodcami rastlín a katastrofickými udalosťami, pomoc na lesnícko-environmentálne a klimatické služby a zachovanie lesa, pomoc na poradenské služby v odvetví lesného hospodárstva)
- ***pomoc pre MSP vo vidieckych oblastiach spolufinancovaná z EPFRV alebo poskytnutá ako dodatočné vnútroštátne financovanie týchto spolufinancovaných opatrení*** (napr. pomoc na poradenské služby pre MSP vo vidieckych oblastiach).

- ❑ Európska komisia – legislatíva v oblasti štátnej pomoci

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/legislation.html

- ❑ Neoprávnená štátna pomoc – overenie princípu Deggendorf

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/recovery.html

- ❑ Európska komisia - individuálne prípady, rozhodnutia

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/register/

- ❑ Webové sídlo koordinátora pomoci

www.statnapomoc.sk

Štátna pomoc nie je problémom
iba novým riešením 😊

Ďakujem za pozornosť

www.statnapomoc.sk
statnapomoc@antimon.gov.sk